

[Etusivu](#) > ... > [Oikeudenkäyntimenettelyt](#) > [Rikosasiat](#) > [Oikeudellinen Yhteistyö](#) > [Menettämisseuraamukset](#)

Menettämisseuraamukset

Rikoksen tuottaman hyödyn tuomitsemista menetetyksi on jo pitkään pidetty Euroopan unionissa yhtenä tehokkaimmista keinoista torjua järjestäytyntä rikollisuutta. Menetetyksi tuomitseminen kohdistuu rikollisjärjestöjen olemassaolon tärkeimpään syyhyn eli tuottojen maksimointiin laittomin keinoin. Menetetyksi tuomitseminen tarkoittaa lainvoimaista oikeuden päätöstä, jolla omaisuus määrätään lopullisesti menetetyksi.

Menetetyksi tuomitseminen kansainvälisellä tasolla

Kansainvälisellä tasolla on monia välineitä, joilla edistetään rikoksen tuottaman hyödyn tuomitsemista menetetyksi. Todellinen virstanpylväs menetetyksi tuomitsemisen edistämässä on [vuoden 1990 Strasbourgin yleissopimus](#), jonka kaikki 27 EU:n jäsenvaltiota ovat ratifioineet. Sillä pyritään edistämään kansainvälistä yhteistyötä rikoksella saatujen varojen tunnistamisessa, jäljittämässä, jäädyttämässä ja menetetyksi tuomitsemisessa. Yleissopimusta on täydennetty ja päivitetty [vuoden 2005 Varsovan yleissopimuksella](#).

Menetetyksi tuomitseminen Euroopan unionissa

Euroopan unioni on jo pitkään pitänyt tärkeänä rikoksen tuottaman hyödyn tuomitsemista menetetyksi. Viime vuosina on annettu useita EU:n säädöksiä, jotta EU:ssa olisi yhteinen lähestymistapa menetetyksi tuomitsemiseen. EU keskittyy nyt näiden välineiden asianmukaiseen täytäntöönpanoon kansallisella tasolla.

- Vuonna 2001 hyväksyttiin [puitepäätös rikoksen tuottaman hyödyn jäädyttämisestä ja menetetyksi tuomitsemisesta](#). Tarkoituksena oli varmistaa, että jäsenvaltiot noudattavat yhteisiä vähimmäisvaatimuksia niiden rikosten osalta, joiden tuottaman hyödyn menetetyksi tuomitsemisesta niiden pitäisi säätää. Yleissääntönä on, että jos rikoksesta voidaan tuomita enimmillään yli vuoden pituinen vankeusrangaistus, kansallisen lainsäädännön nojalla on oltava mahdollista määrätä rikoksen tuottama hyöty menetetyksi. Jäsenvaltioilla on oltava käytössä järjestelmä, jossa rikoksen tuottaman hyödyn arvo vastaava omaisuus tai rahasumma tuomitaan menetetyksi. Muista jäsenvaltioista tulevat pyynnöt on käsiteltävä samalla tavalla kuin oman maan menettelyistä johtuvat toimenpiteet.
- Vuonna 2005 tehdyllä [puitepäätöksellä menetetyksi tuomitsemisesta](#) pyritään lähentämään jäsenvaltioiden lainsäädäntöä vielä lisää.
- [Puitepäätöksessä menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroisesta tunnustamisesta](#) asetetaan säännöt, joiden mukaisesti jäsenvaltioiden on omalla alueellaan tunnustettava ja pantava täytäntöön toisen jäsenvaltion toimivaltaisten oikeusviranomaisten tekemä päätös menetetyksi tuomitsemisesta. Menetetyksi tuomitun omaisuuden arvo jaetaan tasan päätöksen tehneen ja täytäntöönpanovaltion kesken.
- Päätöstä menetetyksi tuomitsemisesta edeltää usein varojen jäädyttäminen. Jotta toimivaltaiset oikeusviranomaiset voisivat jäädyttää omaisuutta toisen jäsenvaltion oikeusviranomaisten pyynnöstä, vuonna 2003 tehtiin [puitepäätös omaisuuden tai todistusaineiston jäädyttämisestä](#) (ks. myös [Omaisuuden ja todisteiden hukkaamiskiellot](#)).
- Jotta oikeusviranomaisten käytännön yhteistyö toimisi, [neuvoston päätöksellä varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavista toimistoista](#) pyritään edistämään epävirallista yhteistyötä, jota on tehty rikoksella saatujen varojen tunnistamisen, jäljittämisen ja takaisin hankinnan parissa työskentelevien

jäsenvaltioiden yhteispisteiden välillä [CARIN-verkostossa](#). Päätös velvoittaa jäsenvaltiot perustamaan tai nimeämään varallisuuden takaisin hankinnasta vastaavat toimistot, joiden tehtävänä on helpottaa yhteistyötä ja tiedonvaihtoa varojen takaisin hankinnan yhteydessä.

- Vuonna 2014 hyväksyttiin [direktiivi](#), jonka nojalla EU:n jäsenvaltioiden on helpompi tuomita vakavasta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta saatu hyöty menetetyksi. Direktiivillä pyritään yksinkertaistamaan nykyisiä sääntöjä ja täyttämään lainsäädännössä olevia aukkoja, joita järjestäytyneet rikollisryhmät käyttävät hyväkseen. EU:n jäsenvaltioiden on nyt entistä helpompi tuomita menetetyksi varat, jotka on yritetty suojata siirtämällä ne kolmansille osapuolille. Lisäksi varat voidaan tuomita menetetyksi myös siinä tapauksessa, että epäilty on paennut syytetoimia. Toimivaltaiset viranomaiset voivat uusien sääntöjen nojalla myös jäädyttää väliaikaisesti varat, jotka muutoin olisivat vaarassa joutua hukkaan.
- Jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista koskeva asetus hyväksyttiin vuonna 2018. Sitä alettiin soveltaa 19. joulukuuta 2020 alkaen. Sen tavoitteena on helpottaa varojen takaisinperintää rajat ylittävissä tapauksissa EU:ssa. Asetusta sovelletaan jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskeviin päätöksiin, jotka jäsenvaltio on antanut rikosoikeudenkäyntien yhteydessä. Siinä asetetaan selkeät ja lyhyet määräajat jäädyttämispäätösten vastavuoroiselle tunnustamiselle ja täytäntöönpanolle. Se parantaa uhrien oikeuksia omaisuuden palauttamiseen ja korvauksiin. Asetuksessa säädetään takeista, joilla varmistetaan, että jäädyttämistä tai menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroinen tunnustaminen on EU:n perusoikeuskirjan mukaista. Sitä sovelletaan EU:n jäsenvaltioiden välillä (Tanskaa ja Irlantia lukuun ottamatta), ja se korvaa vuosien 2003 ja 2006 puitepäätökset.
- [Euroopan oikeudellinen verkosto](#) asettaa saataville tiedot toimivaltaisista viranomaisista ja jäsenvaltioiden ilmoitukset.

■ Päivitetty viimeksi: 19/01/2023

Tätä sivustoa ylläpitää Euroopan komissio. Sivuston tiedot eivät välttämättä edusta Euroopan komission virallista kantaa. Komissio ei ole vastuussa tiedoista, joita esitetään tai joihin viitataan tällä sivustolla. EU:n sivustoihin sovellettavat tekijänoikeussäännöt löytyvät oikeudellisesta huomautuksesta.